

4.° Ad pacem inter cives multum valet revelatio: ergo et societa-
ti multum prodest. *Ant.* prob. Pax definitur, tranquillitas in ordine,
Atqui revelatione non parum ordo firmatur: etenim inest ordo,
cum omnes finem verum agnoscunt et in illum feruntur; atqui
multum ad hoc expedit, ut dictum est (*ibid.*), revelatio; ergo et ad
vitam civilem.

106. Obj. Regenda est societas morali universali. Atqui revelatio
pluribus gentibus est ignota; ergo nihil prodesse potest societati re-
velatio.

Resp. 1.° retorquendo argumentum. Atqui docet moralis uni-
versalis, Deo loquenti et revelanti adhibendam fidem et obsequen-
dum; ergo revelatione duci debet societas.

Resp. 2.° dist. *maj.* Societas regi debet morali universali, id est,
quae sit universalis *jure*; conc. Quae *facto* universalis existat; nego.
Factum enim *juri* subest, non contra: quae autem regula vigeret
honestatis, si primum spectandum foret, utrum ubique *facto* va-
leret?

Resp. 3.° Dist. *min.* Revelatio est pluribus ignota *facto*; conc.
Jure; nego.

107. Inst. Nisi regatur tantum societas morali reapse universali,
cogentur multi agere contra conscientiam: atqui conscientiae cu-
jusvis est debita reverentia; ergo.

Resp. 1.° putant anarchici, potestatem omnem civilem esse ty-
rannidem; socialistae censent, privatorum proprietatem esse rapi-
nam; volunt epicurei usum promiscuum foeminarum, etc., etc.
Ergo omnia concedenda omnibus, ut conscientiae cujusque pros-
piciatur.

Resp. 2.° Dist. *maj.* Cogentur contradicere conscientiae *rectae*;
nego. *Erroneae*, quam, proinde deponere tenentur; conc. vel potius,
nego suppositum: non vere et proprie *cogitur* is, qui ad agendum
secundum rationis dictamen obligatur et inducitur.

108. Inst. 2.° Aliqui cives, vel mentis obtusae vel praejucis ob-
caecatae, revelationem divinitus factam non intelligent; vel forsitan
aliam se accepisse oppositam revelationem sentient. Atqui ne-
queunt isti constringi revelatione quam non agnoverunt: ergo co-
actio fiet illorum conscientiae.

Resp. Dist. *conseq.* Fiet *coactio vera*; nego *consequentiam*.

Coactio fiet *existimata* juxta eorum obcaecatam mentem; conc.
Proinde, tenentur ejusmodi cives, vel errorem deponere, vel é ci-
vili consortio recedere; praevallet enim bonum commune bono pri-
vato, et aequum est membrum amputari, ut corpus valeat.

109. Inst. 3.° Accidere potest, magnam civium multitudinem ea
mentis obcaecatione laborare. Atqui tunc induci nequeunt ad hoc,

ut vel errorem deponant vel a civili recedant consortio; ergo neque
expediet cives revelationi subicere.

Resp. dist. *min.* Induci nequeunt *per se*, seu defectu juris; nego
min. *Per accidens*, nempe, ne pejora incurrat societas mala, si con-
tra jus fasque rebellaverint omnes errore obcaecati; conc. Scilicet,
nonnumquam tolerandum est in corpore putridum membrum, si
mors ex amputatione secutura sit; cum hac tamen exceptione, ut
quantum valeas, quantumque possis malum eradicare coneris.

Coroll. Dictis in Thesi conferas Prop.^m 3 Syllaby, jure a
Pio IX reprobata.

§ IV.

Quod universim convenientissima existat revelatio.

THESIS VII.

Revelatio divina per se Deo gloriosissima, homi-
nibus honorificentissima atque utilissima simul
existit.

110. Propositio est theologice certa et evidens.

Probr. 1.° ex propheta supra (n. 105) allato: *Lauda Jerusalem...*

Quod Apostolus confirmat (1): *Quid ergo amplius Judaeo
est?... multum per omnem modum. Primum, quia credita sunt illis
eloquia Dei.* Et S. Petrus (2) ait: *Vobis igitur honor credenti-
bus... vos genus electum, regale sacerdotium, ut virtutes annuntietis
ejus, qui de tenebris vos vocabit in admirabile lumen suum.*

2.° Quod homines edocere supremum ac ineffabile Numen dig-
netur, summam Dei ostendit bonitatem, summeque homines hono-
rat. Atqui revelatione homines a Deo edocentur, uti testatur
Isaias: (3) *Ponam universos filios tuos edoctos a Domino.*

3.° In revelatione splendent praeter bonitatem, sapientia quoque
Dei et omnipotentia; scilicet, per ea signa quibus se loqui Deus
manifestat. Sed ejusmodi divinorum attributorum splendor Deum
gloriosum exhibet, hominem erigit ac perficit; ergo.

4.° Fide homines Deo plenum praebent mentis obsequium, et
summae adhaerent veritati. Atqui apertum est, id in Dei cedere
gloriam, et hominis honorem atque utilitatem; ergo ad haec ducit
revelatio.

111. 5.° Haec Augustini firmemus testimonio (4); «Subjicia-

(1) Rom. III, 1.—(2) 1.ª Petri, I, 7.—(3) LIV, 13.—(4) De Agon. christ. l. 1.
c. 14.

»mus animam Deo, si volumus servituti subicere corpus nostrum, »et de diabolo triumphare. Fides est prima, quae subicit animam »Deo, deinde praecepta vivendi. Cum enim cognitio et actio beatum »hominem faciant, sicut in cognitione cavendus est error, sic in »actione cavenda est nequitia... Itaque priusquam mens nostra pur- »getur debemus credere quod intelligere nondum valemus; quoniam »verissime dictum est per prophetam (1); *Nisi credideritis, non in- »telligetis.*»

112. Obj. Is, qui fide ducitur contemptor est rationis, qua ad Dei imaginem homo conditus fuit: sed hoc et Deo injurium et homini probrosum dicendum; ergo.

Resp. cum Augustino (2): «Absit ut hoc in nobis Deus oderit, »in quo reliquis animantibus excellentiores creavit. Absit, inquam, »ut ideo credamus, ne rationem accipiamus sive quaeramus; cum »etiam credere non possemus, nisi rationales animas haberemus. »Ut ergo in quibusdam rebus ad doctrinam salutarem pertinenti- »bus, quas ratione nondum percipere valemus, sed aliquando vale- »bimus, fides praecedat rationem, qua cor mundetur ut magnae »rationis capiat et perferat lucem; hoc utique rationis est.» Et alibi (3): «Quamvis juberet te illud credere quod non potes videre, »non tamen te dimisit nihil videntem, unde possis credere quod »non vides.» Quo Augustini sensu, ait etiam S. Thomas (4): «Non enim crederet nisi videret esse credenda; vel propter eviden- »tiam signorum, vel propter aliquid hujusmodi.» Vide et Clemen- tem disserentem supra (nn. 77, 78).

ARTICULUS II.

De iis quibus proxime, et quasi a posteriori, arguitur, revelationem a Deo factam.

PRAENOTANDA.

113. I. Revelatio in quadam locutione, seu testificatione, posita est, ut dictum supra, (n. 36): locutio autem potest a loquente oriri mediate vel immediate, quatenus signa, quibus perficitur, uno vel altero modo ab illo procedunt; sic antiqui scriptores nobiscum non nisi mediate loquuntur, cum signa ista, quibus eorum intelligimus mentem, ab iisdem non fuerint exarata.

II. Item, qui loquitur, potest vel per se ipsum, vel per alium lo-

(1) Is. VII, 9.—(2) Ep. 120, n. 3.—(3) Serm. 126, de verb. Evang. 30. V.—(4) 2, 2, q. 1, a. 4, ad 2.

qui, cui nempe vicem commisit ut nomine et auctoritate illius loquatur. Hoc passim inter homines fieri, notissima res est: sic rex per ministrum, dux per submissum legatum imperant ac loquuntur.

III. Signa, quibus perficitur locutio, seu revelatio, non tantum cum re dicta, seu revelata, connecti necessum est, sed etiam cum revelante: etenim locutio interponit, ut audiens assensum praebeat, loquentis auctoritatem; ergo debent locutionis signa connexionem aliquam cum loquente exhibere.

IV. Proinde ut divina fiat revelatio, sigilla aliqua divinitus facta, quibus Deum loqui intelligere valeamus, praelucere debent. Duplitter intelligi potest, utrum signum aliquod divinitus adhibeatur; positive, vel negative: *negative* intelligetur, si quicquam, quod Deum dedecet, signum praeseferat; scimus enim summe sanctum, sapientem, perfectum Deum existere: *positive* elucebit, si eam sigillum praeseferat sapientiam, virtutem et perfectionem quae terminos superent creaturarum: sic miracula, quae Dei commendant potentiam; prophetiae, quae divinam sapientiam; opera moralia et doctrina, quae sanctitatem ostendunt, hisce sigillis connumerantur.

§. I.

De Miraculi possibilitate.

THESIS VIII.

Est duplex in rebus ordo; generalis et particularis: non potest Deus praeter ordinem facere universalem; sed valet praeter particulares agere naturae ordines.

114. I.^a Pars probr. vel potius explicatur. Plurium ad invicem conveniens proportio, ordo dicitur: atqui existit in rebus causa universalis et prima, ad quam res omnes, sive effectus sint, sive causae, habere proportionem tenentur; ergo generalis in rebus existit ordo.

Ad ejusmodi respicit universalem ordinem propheta dicens (1): *Quam magnificata sunt opera tua, Domine! omnia in sapientia fecisti... Omnia quaecumque voluit Dominus fecit in coelo, in terra, in mari, et in omnibus abyssis;* et Sapiens (2): *Attingit a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter* (3): *Misereris omnium, quia omnia potes... Diligis enim omnia quae sunt, et*

(1) Ps. 103, 24 et Ps. 134, 6.—(2) Sap. VIII, 1.—(3) XI, 24.

»multiplicationem causarum multiplicantur et ordines, quorum
 »unus continetur sub altero, sicut et causa continetur sub causa.
 »Unde causa superior non continetur sub ordine causae inferioris,
 »sed è converso. Cujus exemplum apparet in rebus humanis; nam
 »ex patre familias dependet ordo domus, qui continetur sub ordine
 »civitatis, qui procedit a civitatis rectore, cum et hic contineatur
 »sub ordine regis, a quo totum regnum ordinatur. Si ergo ordo re-
 »rum consideratur prout dependet a prima causa, sic contra rerum
 »ordinem Deus facere non potest; si enim sic faceret, faceret contra
 »suam praescientiam, aut voluntatem, aut bonitatem. Si vero con-
 »sideretur rerum ordo prout dependet a qualibet secundarum cau-
 »sarum, sic Deus potest facere praeter ordinem rerum; quia ordini
 »causarum secundarum ipse non est subjectus: sed talis ordo ei
 »subjicitur, quasi ab eo procedens, non per necessitatem naturae,
 »sed per arbitrium voluntatis. Potuisset enim et alium rerum ordi-
 »nem instituere. Unde et potest praeter hunc ordinem institutum
 »agere, cum voluerit; puta, agendo effectus secundarum causarum
 »sine ipsis, vel producendo aliquos effectus, ad quos causae secun-
 »dae non se extendunt.»

121. Obj. in III^m partem. Particulares rerum ordines in natura
 causarum secundarum nituntur. Atqui nulla potest res permanere,
 ejusdem non manente natura; ergo nullus particularis rerum ordo
 mutari a Deo potest, nisi iisdem rebus sublatis.

Resp. dist. *maj.* Nituntur, quasi ejusmodi ordines naturam rerum
 intrinsece constituent, vel positi sint juxta naturae rerum exigen-
 tiam; conc. Nituntur, ita ut *intrinsecus* ad rerum naturam semper
 spectent; nego *maj.* Et inde dist. *min.* Nulla potest res permanere,
 non permanenti illius natura quoad ejus *intrinseca*; conc. Quoad ea
 quoque quae extrinsecus exigit, nego *min.*

Ad *consequens* patet, ex dictis, quid dicendum. Non potest sane
 rerum ordo in iis mutari, quae earum naturam *intrinsecus* consti-
 tuunt, nisi iisdem sublatis rebus; si animam enim a corpore sejun-
 gas, homo non erit; ideo factum est diluvium, omnibus deletis im-
 piis; et pari modo delebitur, cum suis, Antichristus, adventante
 Christo: si autem Deo jubente, sol sistat, vel sursum grave corpus
 ascendat, vel mortuus homo reviviscat; neque solis, neque corpo-
 ris, neque animae deficiet essentia, seu natura, neque existentia.

122. Obj. in IV^m partem. Ordo particularis, seu proportio causa-
 rum secundarum ad suos effectus, innititur ordine universali, seu
 in proportionem rerum omnium ad primam causam; ergo si non po-
 test Deus praeter ordinem facere universalem, neque praeter ordi-
 nem agere valet particularem.

Resp. dist. *ant.* Innititur ordo particularis universali, idque con-

nexione hypothetica; conc. Ex connexionione absoluta; nego *ant.*
 Dein, dist. *conseq.* Neque praeter ordinem valet Deus agere parti-
 cularem cum universali absolute connexionione; conc. *consequentiam*;
 hypothetice tantum connexionione; nego. Scilicet, cum Deus in tem-
 pore res creare ab aeternitate decrevit, voluit quemlibet illarum
 ordinem *absolute* connexionione cum universali, seu cum dependentia
 a Creatore; quoad ordines autem particulares non eo modo conne-
 xos, «Deus ait S. Th., sic rebus certum ordinem indidit, ut ta-
 »men sibi reservaret quod ipse aliquando aliter ex causa esset
 »facturus. Unde cum praeter hunc ordinem agit, non mutatur (1).»

§ II.

De miraculi natura.

THESIS IX.

Non est reponendum miraculum in operatione sen-
 sibili, quae excedens spectatoris captum, cursui
 naturae creditur contraria, ac proinde divina.

123. Nota. Nonnullis catholicis scriptoribus, at potissimum ra-
 tionalistis, adversa est thesis ista. Nam, licet non eadem de causa,
 in eundem tamen naturalistae et catholici aliqui consenserunt
 errorem; scilicet, miracula non esse supra naturae leges posita: illi
 quidem, quod nulla existat virtus vi naturam superans; hi autem,
 quod, ut illis videtur, non expediat naturae leges immutari, seu
 exceptioni subicere. Unde ajunt catholici isti; Deum (non enim
 negant rectorem esse et dominum naturae, ac posse eam immu-
 tare, funditusque etiam evertere), cum conderet ab initio naturam
 legesque eidem poneret, abscondidisse simul causas et leges quas-
 dam nobis occultas, è quibus connaturaliter facta ista insolita,
 quae miracula appellantur, procedunt. Providit quidem Deus,
 ajunt conciliatores isti catholici, ut occultae istae leges tunc in
 suos prodirent effectus, cum fides est confirmanda, vel alicujus
 sanctitas ostendenda, etc.

Haec videntur isti excogitasse, ut morem gererent naturalistis,
 caputque demulcerent; at incassum laborant: neque enim illis pla-
 cere queunt, nisi totam iis prodant catholicam veritatem.

124. Prob. thesis 1.º Non intelligo, quo pacto possit cum Vat.
 Concilii doctrina stare opinatio ista. Uti vidimus (n. 118), do-
 cet; «quaedam perfici facta divina, quae Dei *omnipotentiam* lucu-

(1) 1, q. 105, a. 6, ad 3.

nihil odisti eorum quae fecisti, nec enim odiosum aliquid constituiti, aut fecisti... (1): O quam bonus et suavis est, Domine, spiritus tuus in omnibus!... Quis enim dicet tibi, quid fecisti? aut quis stabit contra iudicium tuum? aut quis in conspectu tuo veniet videri iniquorum hominum? aut quis tibi imputabit si perierint nationes, quas tu fecisti? Non enim alius est Deus quam tu, cui cura est de omnibus.

115. II.* Pars ostenditur. Particulares existere ordines rerum, ipsa docet experientia. Res enim materiales suis reguntur legibus, quarum plurimas novimus omnes, remotiores autem a sapientibus inquiruntur. Sic motus planetarum certis regulis subjiciuntur; sic aquae, ignis; sic commixtio elementorum et transmutatio; diversa animantium et plantarum genera propriis et permanentibus ducuntur instinctibus, et gradiuntur, declinantque processibus. Quid? Homines quoque, etiamsi libertate donati, non corpore solum, quippe quod legibus rerum materialium constringitur, sed etiam mente ordinem sibi constitutum persentiunt. Intellectus enim certis principiis ac rationum regulis ad finem suum, in veritate positum, compellitur: voluntas autem, nisi quod bonum est, amare non potest; et si ab honestate deflectat, continuo conscientiae stimulis laniatur, et ad rationis redire regulam perurgitur. Nationes etiam suis ubique subsistunt legibus, et ad invicem jure quodam communi ac necessario colligatas esse, velint nolint, fatentur.

116. III.* Pars prob. Quamvis, certe, probatione nulla haec pars indigeat: nam ordo rerum universalis in subiectione ad primam Causam, omnia regentem, reponitur. Atqui non potest Deus quicquam contra suam gubernatricem sapientiam moliri vel intendere: est enim essentialiter in cogitando sapiens, rectus et sanctus in volendo, indefectibilis in agendo; ut supra concedendum esse (n. 2.) diximus.

Ad rem Augustinus (1): «Contra illam vero summam naturae legem a notitia remotam, sive impiorum, sive adhuc infirmorum hominum, tam Deus nullo modo facit, quam contra se ipsum non facit.»

117. IV.* Pars statuitur. Particularis ordo in rerum proportione ad suas peculiarias causas intelligitur. Atqui Deo, primae et universali causae, est ejusmodi proportio subjecta et nullatenus necessaria; ergo praeter hunc particularem ordinem Deus agere potest. *Min. prob.* Proportio, qua connectuntur res singulae ad suas particulares causas, est quid complexum, ex multiplice exurgens elemento; nempe, ex entitate rerum ipsarum, ex entitate etiam causa-

(1) XII, 1. 12. 13.—(2) Contra Faust. p. 26, 3.

rum, ex fundamentis quoque connexionis ad utrumque terminum pertinentibus; scilicet, a parte causarum, actio virtusque agendi; è parte effectuum, passio, aptitudoque patiendi. Atqui omnia ista, et eorum singula, primae subjiciuntur causae, neque ei necessaria existunt; ergo Deo, primae causae, etc.

Min. patet. Etenim a prima causa causae secundae omnes et esse habent, et virtutem, et ipsum agere, cum nequeant quicquam efficere nisi illa cooperante: pariter effectus omnes esse habent a causa prima, et pati et patiendi virtutem, seu aptitudinem. Neque ista sunt primae causae necessaria; utpote infinitae et independenti et retinenti eminenter in se ipsa omnem causarum secundarum virtutem ad agendum; et cujuscumque dispositionis vim ad patiendum. Hinc potest Deus, quoslibet causarum secundarum impedire effectus, si illis virtutem auferat, vel denegat, quod fere in idem recidit, cooperationem; aut, sin minus, materiae subjectae patiendi dispositionem tollat, imminuat, obtundat. Potest etiam Deus, cum vel sine causis aliis, quidquid placeat perficere, cum vim habeat causa prima innatam ad omnia quae causae secundae possunt, pluraque sine fine.

118. 2.º Concilium Vat. (1) docet, quaedam perfici «facta divina, quae Dei omnipotentiam luculenter commonstrant.» Atqui nisi ageret Deus praeter particulares ordines, et causarum secundarum virtutem, nulla forent Dei omnipotentiam demonstrantia facta; ergo potest praeter particulares agere ordines rerum.

119. Augustinus (2) docet quaedam vi occulta fieri: «De quibus non redditur ratio, nisi, ut dicatur, hanc eorum esse naturam.» Brevis sane ista est ratio, fateor, sufficiensque responsio. «Scilicet, ejusmodi è causa nobis occulta, naturali tamen, procedunt; alia autem facta aliter fiunt, ac de his subdit: «Sed cum Deus auctor sit naturarum omnium, cur nolunt fortiores nos reddere rationem, quando aliquid velut impossibile nolunt credere, eisque redditionem rationis poscentibus respondemus, hanc esse voluntatem omnipotentis Dei?» Unde patet, superare facta ejusmodi secundarum causarum virtutem: quo pacto autem illi accedere possit, ipse explicat Augustinus. «Sicut ergo non fuit impossibile Deo, quas voluit instituire, sic ei non est impossibile in quidquid voluerit, quas instituit, mutare naturas.»

120. Angelicus D. paucis nostram dilucide exponit hanc: «A qualibet causa, ait (3), derivatur aliquis ordo in suos effectus, cum qualibet causa habeat rationem principii; et ideo secundum

(1) Const. *Dei Filius*, c. III. — (2) De Civit Dei, l. 21, c. 7, et c. 8. — (3) 1, q. 105, a. 6.

»lenter commonstrant,» scilicet, miracula. Atqui si facta ista a causa procedant naturali, etiamsi occulta, Dei non ostendunt omnipotentiam; objective enim et quoad substantiam nec petunt, nec habent altiore, quam reliqua naturae opera, originem; doctrinae ergo catholicae adversatur haec operis miraculosa explicatio.

125. 2.º Potentiam Christi confessus quidam est dicens (1): *Domine, si vis, potes me mundare*; et Christus confessionem hanc confirmavit: *Volo, mundare*. Ergo non ex lege aliqua occulta naturae illa fiebant miracula, sed ex manifesta Christi potentia. His concinunt testimonia alia (2): *Dedit illis (Christus) potestatem spirituum immundorum, ut ejicerent eos, et curarent omnem languorem, et omnem infirmitatem*. Atqui si vires occultae, ad naturam ipsam spectantes, eos inducebant effectus, inanis ac ficta reputabitur potentia ista Apostolis tradita; quemadmodum si cui diceretur; «tibi potestatem damus faciendi eclipsim, vel terremotum,» cum nempe ejusmodi debent ex naturae legibus accidere.

126. 3.º Absurde a viribus naturae corporeae opera moralia ac spiritualia repeteres. Atqui miracula plurima hujus generis sunt; ergo nequeunt è legibus occultis naturae deduci.

Min. aperte patet. Apparitiones Jesuchristi et Angelorum, interna Apostolorum innovatio ceterorumque fidelium per Sp. Sanctum, infusio scientiae et linguarum, aliorumque spiritualium charismatum, effectus sunt ad moralem et spiritualem ordinem pertinentes.

127. 4.º Catholicos istos percontabimur; ¿utrum praestituerit Creator legem, qua nullus hominum vires illas occultas, è quibus procedere miracula fingitis, noscere valeat, iisque pro libitu uti; vel e contra? Si primum asseritis; fateri necessum est, eos qui operibus utuntur miraculosis, supra naturales suas agere vires, et praeter universalem naturae legem: si, è contra, negatis; nulla manet operibus miraculosis probandi vis, ideoque a perpetuo et universali receditis Ecclesiae sensu, et dogmate a Vaticano Conc. definito (3). Proinde vel sibi contradicit, vel fidei adversa est opinatio ista.

128 5.º Vat. Synodus vim probandi, quae miraculis inest, ab eo deducit et explicat, quod sint facta divina, adeoque Dei omnipotentiam monstrantia. Sed si ponas perfici miracula viribus ipsius naturae, etsi occultis, nihil reapse divini praeseferunt, nisi quod omnibus inest naturae factis. Nam, illud, quod nos causa facti lateat; numquid *divinum quid* esse putabis? Quod si adeo

(1) Matth., VIII, 2, 3.—(2) Matth., X, 1.—(3) C. *Dei Filius*, can. 4, de Fide.

velis desipere, ut id putes; num ista tua *divina* ignorantia, qua laboras, quaeque in te, non autem in facto, existit, divinitatem ipsi facto poterit conciliare?

Insuper; ¿nonne pene infiniti sunt naturae motus vel effectus, quorum nescimus causam, et aliqui sane frequentissimi, alii autem perrari? quos tamen nemo, sui compos, divinos esse existimavit. Et sane, hoc unum dici de hisce factis potest, ut notat Augustinus (supra, 119): *hanc eorum esse naturam*. ¿Quid ergo in miraculis elucet, praeter *factum*, quod vobis est naturalis virtutis, et praeter *ignorantiam*, nostrae mentis vitium, non autem miraculi excellentia, ut divinum dici debeat?

129. 6.º Nisi tot huic opinationi gravissima obstarent argumenta, exinde illam saltem rejiceremus, quod communi PP. et DD. catholicorum refragetur sententiae, imo et christianorum omnium sensui. Unde ait S. Th. (1): «Miraculum dicitur quasi admiratione plenum, quod scilicet habeat causam simpliciter occultam. Haec autem est Deus.» Et rursus: «*Arduum* dicitur miraculum... quia excedit facultatem naturae. Similiter etiam *insolitum* dicitur, non quia frequenter non eveniat, sed quia est praeter *naturalem* consuetudinem.» Vide et Augustinum (2).

130. Obj. 1.º Si non fuerit in ipsis naturae legibus virtus operis miraculosa, puta, sanatio infirmi, resurrectio mortui; contra exigentiam legum naturalium introducuntur opera ejusmodi in mundum. Sed quod opponitur ordini naturali, seu naturae, et Dei sapientiae opponitur; ergo virtute naturae debent miracula fieri.

Maior perspicua videtur: nam qui miraculi ope sanatur vel resurgit, debet, juxta causas legesque naturae, infirmus esse et mortuus; ergo contra exigentiam fiunt naturae.

Min. etiam stat: ordo enim naturalis è Sapientia divina emanavit, quae numero, pondere et mensura cuncta disposuit.

Resp. Dist. *maj.* Introducuntur miracula contra exigentiam *absolutam* legum naturae; nego *maj.* Contra *respectivam* et *conditionatam* exigentiam; conc. Deinde, converso sensu, distincta *minore*; neganda *consequentia*.

Leges naturae, seu vires (perinde est quidquid dicas) a Creatore et esse et permanere et agere *habent*; proinde potius *a se* postulant (negative) non esse, non permanere, non agere, quam aliud. Consequenter, si ex Creatoris voluntate vires naturae aut non sint, aut non permaneant, aut non agant: id juxta ipsarum virium naturam et exigentiam absolutam fiet, non vero contra: è

(1) I, p. q. 105, a. 7.—(2) De Civit. Dei, l. V, c. 16, et q. 110, a. 4, ad 2.º

converso si a Creatore et sint ejusmodi vires et permaneant et agant; suos tunc connaturales respiciunt effectus, qui, nisi fierent, contra legum naturae exigentiam deficerent. Igitur cum efficiuntur a Deo miracula, ea fiunt opera quae non exigunt, si solae agant, vires naturae; ea impediuntur, quae exigerent eadem vires, si agerent: hac de causa dicuntur miracula legibus naturae adversa, scilicet, respective et conditionate: nequeunt autem absolute contraria vocari.

Ad haec videntur verba Augustini referenda (1): «Deus autem Creator et Conditor omnium naturarum, nihil contra naturam facit; id enim erit cuique rei naturale, quod ille fecerit, a quo est omnis modus, numerus, ordo naturae... Sed contra naturam non incongrue dicimus, aliquid Deum facere, quod facit contra id quod novimus in natura. Hanc enim etiam appellamus naturam; cognitum nobis cursum solitumque naturae; contra quem Deus, cum aliquid facit, magnalia vel mirabilia nominantur.» Id quoque paucis, ut solet, edocet S. Thomas (2).

131. Obj. 2.º Ad operis pertinet perfectionem, quod ad scopum quo tendit sufficiat, nec debeat extrinsecus ad id compleri. Atqui Dei perfecta sunt opera; ergo leges naturae nullam externam ac supernaturalem desiderant virtutem pro hominum utilitate, cui, Deo providente, fuere constitutae.

Resp. Dist. *maj.* Quod sufficiat opus ad sibi connaturalem scopum; conc. Quod ad alium etiam sufficiat celsioris ordinis; nego *maj.* Miracula quidem ob Dei gloriam et hominis inducuntur utilitatem, positam tamen ultra illos terminos ad quos naturalis pertinet ordo.

THESIS X.

Miraculum absolute dictum, opus est cognoscibile, a Deo factum praeter ordinem naturae.

132. Nota. Dicimus *absolute* dictum; id est, secundum se, et respectu omnium a quibus dignosci possit: *cognoscibile*; vel per intellectum, vel per sensus etiam, prout ferat natura operis; a *Deo factum*; id est, non a creatura, ut effectus causae in suo ordine principalis: *praeter naturae ordinem*; quia naturae ordo opus ejusmodi non exigit, vel saltem ille naturalis praetermittitur ordo, seu modus, quo fieri solet. Hinc animarum creatio, etiamsi a solo Deo fiat, non est miraculum; quia illam ordo naturalis postulat speciei con-

(1) Contra Faust. l. XXVI, 3.—(2) P. I. q. 105, a. 6, ad 1^m.

servandae: foret tamen miraculum, si, nato jam corpore, anima crearetur eique induceretur.

133. Prob. 1.º Miraculum dicitur *quasi admiratione plenum* (supra, 129). Atqui ad id necessum est, a) ut *cognoscat* opus; tunc enim admiramur, cum effectus manifesti non elucet causa: b) ut a *Deo fiat*; aliter non est causa absolute occulta respectu omnium: c) *ut praeter ordinem*: si enim, ita praestituto ordine exigente, fieri solet, non est res mira; ut de animarum creatione dictum.

2.º Hanc miraculi definitionem confirmat Vaticana Syn. (1); ait enim, miracula esse «facta divina, quae Dei omnipotentiam luculentius commonstrant.» Atqui dictis concurrentibus notis, id stabit; si autem vel una desideretur, minime: ergo.

Augustinus ait, rationem et causam miraculi esse «voluntatem omnipotentis Dei, et in immutatione naturarum» compleri, (supra, 119). Eadem est Sancti Thomae, sententia, ut ex dictis (129) elucet. Jam vero, si posset virtute alicujus creatae naturae, tamquam causae in suo ordine principalis, seu connaturaliter, idem opus perfici, nulla sane subsisteret ratio dicendi, habuisse illud causam Omnipotentiam divinam.

3.º Communi hominum sensu posita definitio confirmatur. Ea namque opera miraculis adnumerantur, quae censentur cursui rerum naturalium contraria, ideoque divina: ergo, juxta commune hominum dictamen, non est verum miraculum opus consequens vires naturae occultas; ideoque auctores isti (de quibus in praecedenti Thesi) non definitionem tradunt miraculi, sed reapse illud negant.

134. Obj. 1.º S. Thomas (2) objicit sibi hanc Augustini sententiam: «Magi faciunt miracula per privatos contractus; boni christiani per publicam justitiam; mali christiani per signa publicae justitiae. Sed magi faciunt miracula per hoc quod exaudiuntur a daemonibus. Ergo possunt daemones miracula facere.» Huic autem difficultati respondet S. D. dicens: «Miracula, simpliciter loquendo, dicuntur cum aliqua fiunt praeter ordinem totius naturae creatae. Sed quia non omnis virtus naturae creatae est nota nobis, ideo cum aliquid fit praeter ordinem naturae creatae nobis notae, per virtutem creatam nobis ignotam, est miraculum *quoad nos*.»

His positis, dico: ut sit opus quodlibet miraculum *quoad nos*, sat est quod fiat per virtutem creatam nobis ignotam. Atqui eatenus utilis esse potest miraculi definitio, quatenus per eam dignosci pos-

(1) Supra, n. 118.—(2) I, q. 110, a. 4.

sit, utrum opus aliquod sit miraculum *quoad nos*; ergo non est definiendum miraculum, quod sit *praeter ordinem naturae*; sed, praeter ordinem naturae *nobis notum*.

Major ex doctrina patet SS. Thomae et Augustini. *Minor* plane evidens videtur.

Num quis panem vel aurum projiciet, si fuerint panis vel aurum *quoad nos*? E contra quisnam panem emat vel aurum, si *quoad nos* neque panis neque aurum sint, etiamsi talia fuerint *apud se*?

135. Obj. 2.º Definire miraculum sic oportet, ut inde sit hominibus, haud imprudentibus, universim dignoscibile. Atqui nequeunt homines, etsi haud imprudentes, universim dignoscere, quae opera omnem virtutem superent creatam; inepta ergo habenda tradita in thesi definitio.

Major ex eo patet, quod non fiant unice signa pro sapientibus philosophis et theologis, sed universim pro turbis et populis, ac praesertim infidelibus (1): «Turba stabat et audierat... Jesus dixit: non propter me haec vox venit, sed propter vos.» Quod plane confirmat Augustinus (2). «Oportebat quaedam miracula ipsis oculis admoveri, quibus utuntur stulti multo quam mente commodius.» Item inferius: «Homini ergo non valenti verum intueri, auctoritas praesto est: quam, ut antea dixi, partim miraculis, partim multitudine valere nemo ambigit; miraculum voco, quidquid arduum, aut insolitum supra spem vel facultatem mirantis apparet. In quo genere nihil est populis aptius, et omnino stultis hominibus, quam id quod sensibus admovetur.»

136. *Minor* autem non ne apertissima est? Vide S. Thomae verba supra (134) laudata. Augustinus etiam ait (3): «Quid autem possint Angeli (transgressores) per naturam, nec possint per prohibitionem, et quid per ipsius naturae suae conditionem facere non sinantur, homini explorare difficile est, imo vero impossibile, nisi per illud donum Dei, quod Apostolus commemorat dicens: *alii dijudicatio Spirituum...*» Rursus (c. X): «Quemadmodum haec faciant Angeli, vel potius Deus per Angelos suos, et quantum fieri velit etiam per Angelos malos, sive sinendo, sive cogendo... nec penetrare, nec comprehendere valeo.»

Ut gravibus hisce difficultatibus obviam eamus, aliam ponimus thesim.

(1) I, Cor. XIV, 22. Marc. XVI, 29. Jo. XII, 29, 30.—(2) De utilit. credendi, n. XXXIII.—(3) De Trinit. c. IX, (vel XVIII).

THESIS XI.

137. Opera illa, quae ordinem sensibilem et corporeum virtute superant, Deo adscribenda sunt, seu Dei sunt sigillum; quodcumque igitur Deus hisce operibus commendaverit, erit adprobandum.

Nota 1.º Hanc tradunt thesim Benedictus XIV, Estius, etc. summusque illam ex S. Augustini sententia, nec non, ni fallimur, S. Thomae.

Nota 2.º Duobus posse scopis fieri miraculum. Primum, sine ullo respectu ad veritatem aliquam per illud confirmandam, sed solum propter alicujus utilitatem, ut ad conferendam sanitatem, impium aliquem puniendum, vel quid simile. Secundo, fit miraculum in testimonium alicujus doctrinae, ut veram esse confirmet: propterea dicitur in thesi; quodcumque igitur Deus hisce operibus commendaverit, erit adprobandum; neque enim semper id Deus intendit.

138. Prob. 1.º Tum in SS. litteris, tum in Patrum scriptis et vitis sanctorum, innumera exhibentur corporaliter facta, quae leges quidem superant mundi corporei, non tamen omnem creatam potentiam excedere dignoscuntur: atqui ejusmodi opera communi censentur consensu inter miracula Deo adscribenda; ergo non oportet ut superet miraculum virtutem omnem creatam.

Major et *minor* adeo aperta sunt, ut nulla videantur indigere probatione. Divisio maris rubri et aquarum Jordanis, nubes noctu lucens diuque obumbrans, rubus ardens nec combusta, columna ignis supra tabernaculum exurgens, per aquas firmo gradi pede, diaboli e possessis ejectio, ignis super Eliae sacrificium descendens, illudque consumens, piscium mira captura ex mandato Domini, etc., etc., vera habita semper fuere miracula: atqui opera similia omnem creatam excedere virtutem prudens quisque negabit.

139. 2.º Augustinus nostram explicite edocet thesim (1): «Exceptis igitur illis quae in rerum naturae ordine corporaliter fiunt, sicut sunt ortus, occasusque siderum; exceptis etiam illis quae in eodem ordine rara sunt, sicut defectus luminum, monstra... Exceptis igitur istis omnibus, quorum quidem prima et summa causa non est nisi voluntas Dei; alia sunt illa, quae, quamvis ex eadem materia corporali ad aliquid tamen divinitus enuntiandum nostris sensibus admoventur, quae proprie mira-

(1) De Trin., l. 3, c. IX.